

Мисија Канцеларије ОЕБС за демократске институције и људска права (ОДИХР) препоручила је да упути мисију у пуном капацитету за посматрање предстојећих избора у Србији, због очекивања да они буду одржани у изразито поларизованом политичком и друштвеном окружењу.

У Извештају Мисије ОДИХР за процену потреба, чији су чланови од 6. до 10. јула боравили у Београду ради процене предизборног окружења, наводи се да су власти Србије усвојиле више законских измена у складу са ранијим препорукама те организације, али да одређени проблеми у пракси, пре свега кад је реч о медијима, једнаким условима у кампањи и политичкој поларизацији, захтевају слање пуне посматрачке мисије за праћење избора.

После састанака у Београду са представницима државних органа, изборне

администрације, владајућих и опозиционих парламентарних странака, медија и невладиних организација, чланови Мисије за процену потреба су препоручили слање тима стручњака, 32 дугорочна посматрача који ће пратити изборни процес широм земље и 300 краткорочних посматрача који ће бити ангажовани на дан избора.

Мисија за посматрање избора у Србији ће проценити окружење и активности кампање у традиционалним и онлајн медијима и на платформама друштвених медија, као и институционалну спремност и ефикасност у идентификовању и реаговању на дезинформације, лажне информације и на потенцијално страно и домаће мешање, наводи се у Извештају.

У том документу се изражава очекивање да ће предстојећи избори у Србији бити одржани у изразито поларизованом политичком и друштвеном окружењу, које карактерише изражен недостатак поверења међу кључним политичким актерима и између опозиције и изборне администрације.

На политичке прилике у земљи знатно утицали масовни протести

Наводи се да су на политичке прилике у земљи знатно утицали масовни протести студената и других грађана, покренути после смртоносног пада надстрешнице на новосадској железничкој станици 1. новембра 2024. године, који су додатно појачали тензије у друштву и обликовали предизборну атмосферу.

Саговорници чланова Мисије за процену потреба идентификовали су низ аспеката које будућа мисија ОДИХР треба да процени, укључујући примену недавно измењеног законодавног оквира, рад изборне администрације, бирачки списак и његову текућу ревизију, регистрацију кандидата, вођење кампање, финансирање кампање, медијско извештавање и регулацију и процедуре на дан избора, наводи се.

Као питања која заслужују даљу пажњу навели су тврдње о куповини гласова, потенцијалну злоупотребу државних ресурса и застрашивање бирача и прекомеран притисак на њих, додаје се у Извештају.

У документу се указује да је обновљена функционалност Савета Регулаторног тела за електронске медије (РЕМ), али се наводе и оцене да је на телевизијама са националном фреквенцијом и даље присутна изразита пристрасност у корист власти и да је знатно ограничен приступ опозиционим актерима.

Наводи се и да је укинато раније ограничење према којем је бирач потписом могао да подржи само једну изборну листу, али се изражава забринутост да ново решење, које грађанима омогућава да потписом подрже више изборних листа, може да доведе до злоупотреба и до појаве такозваних „фантомских листа“.

6.439.075 регистрованих бирача

У Извештају пише и да Јединствени бирачки списак тренутно садржи 6.439.075 регистрованих бирача. У складу са дугогодишњом препоруком ОДИХР, 2025. су уведене мере за побољшање транспарентности регистрације бирача и успостављена је независна Комисија за ревизију бирачког списка која треба периодично да преиспитује његову тачност, додаје се.

Иако власти наводе да је Комисија за ревизију бирачког списка оперативна и очекују да ће ревизија бити завршена у законском року, многи саговорници Мисије ОДИХР су довели у питање могућност да ревизија произведе значајне резултате пре избора, наводи се.

У документу, између осталог, пише и да су многи саговорници чланова Мисије за процену потреба указали да би независна и непристрасна процена ОДИХР имала посебну вредност у веома поларизованом политичком и друштвеном окружењу, а да је неколико њих оценило да би снажно присуство међународних посматрача могло да допринесе повећању поверења јавности у изборни процес, смањењу тензија, и спречавању потенцијалних нерегуларности и насиља повезаног са изборима.

(Време)